

AARDRIJKSKUNDIG
WOORDENBOEK
DER
NEDERLANDEN,

BIJENGEBRAGT

DOOR

A. J. van der Aa,

onder medewerking van eenige Vaderlandsche Geleerden.

TWEEDE DEEL.

B.

Te Gorinchem, bij
JACOBUS NOORDUYN

1840.

den voornaamsten uit den poel Groot-Boxveen, deze valt $\frac{1}{2}$ u. bewesten Wilreit, onder Luyks-Gestel in de prov. Noord-Brabant; de andere, die een weinig bezuiden dat gehucht ontspringt, loopt daar vlak langs heen. Nadat deze beide takken zich bij Hapert vereenigd hebben, loopt het watertje noordwaarts op, langs Casteren, Netersel en Middel-Beers tot bij Baasterhoeven, onder Oostel-Beers, alwaar het zich met de *Kleine Beerze* vereenigt en enkel den naam van **BEERZE** aanneemt. Zie voorts dat woord.

BEERZE (KLEINE), riviertje in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, kw. *Kempenland*, prov. *Noord-Brabant*. Het neemt zijnen oorsprong in de heide, ten W. van Eerzel; vloeit Noordwaarts aan, langs Duizel, Hoogeloon, Vessein en Oostel-Beers, en vereenigt zich, bij Baasterhoeven, met de *Groote Beers*, om de *Beers* te vormen.

BEERZE (MIDDEN-), d. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, prov. *Noord-Brabant*. Zie **BEERS (MIDDEL-)**.

BEERZE (OOSTER-), d. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, prov. *Noord-Brabant*. Zie **BEERS (OOSTEL-)**.

BEERZE (WESTER-), d. in de *Meijerij van 's Hertogenbosch*, prov. *Noord-Brabant*. Zie **BEERS (WESTEL-)**.

BEERZEN (DE), onder dezen naam verstaat men gemeenlijk de dorpen *Oostel-*, *Westel-* en *Middel-Beers*. Zie **BEERS (MIDDEL-)**, **BEERS (OOSTEL-)** en **BEERS (WESTEL-)**.

BEESD, d. in het ambt *Beest-en-Renoy*, prov. *Gelderland*. Zie **BEEST**.

BEESD (BURGT TE), voorm. kast. in het ambt van *Beest-en-Renoy*, prov. *Gelderland*. Zie **BEEST (HUIS TE)**.

BEESSEL, d. in *Oppe-Gelder*, prov. *Limburg*. Zie **BESEL**.

BEEST, gem. in het ambt *Beest-en-Renoy*, prov. *Gelderland*, arr., kw. en distr. *Tiel*, kant. *Culemborgh*, die het voorm. ambt van *Beest-en-Renoy* en een gedeelte van het graafsch. *Leerdam* bevat, en alzoo vroeger gedeeltelijk tot *Zuid-Holland* behoorde (8 k. d., 22 m. k., 8 s. d.); thans palende N. aan de gem. *Culemborgh*, O. aan *Buurmalsen*, Z. aan *Deil* en W. aan de *Zuid-Hollandsche gem. Leerdam*.

Het bevat de dorpen: *Beest*, *Acquoi* en *Renoy*, benevens de buurschap *Marienwaard*.

Men heeft in de gem. **BEEST** twee R. K. kerken, drie scholen, en 1900 inw., onder welke ruim 1200 R. K., die de statien *Beest* en *Renoy* uitmaken; 650 Herv., die gedeeltelijk de gem. *Beest* vormen en gedeeltelijk tot die van *Gellecum-Renoy-en-Acquoi* behooren; en eenige weinige Evang. Luth., die tot de filiaal gem. *Leerdam*, gem. *Culemborgh*, gerekend worden.

De inw. dezer gem. vinden meest hun bestaan in den landbouw.

Het d. **BEEST** of **BEESD** ligt 4 u. W. van *Tiel*, 2 u. Z. van *Culemborgh*, aan de *Linge*.

De huizen staan er naast en tegen over elkander, langs eene met steenen bevloerde straat, hetwelk men op geen ander dorp in den omtrek aantreft; waardoor dan ook het gevoelen bevestigd wordt, dat **BEEST** oorspronkelijk tot eene stad aangelegd is.

Men telt in dit dorp alleen ruim 1000 inw., maar met de buurschap *Marienwaard*, die kerkelijk er onder behoort, 1100 inw.

Vóór de Hervorming werd de *Pastoor* van **BEEST** door de abdijs van *Marienwaard* aangesteld. De vroeger hier gestaan hebbende kerk had eenen toren zonder spits, van een zonderling maaksel en een dubbel dak. In het jaar 1825 werd deze kerk tot

AARDRIJKSKUNDIG

WOORDENBOEK

DER

NEDERLANDEN,

BIJEENGEBRAGT

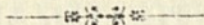
DOOR

A. J. van der Aa,

ONDER MEDEWERKING VAN EENIGE VADERLANDSCHE
GELEERDEN.

DERTIENDE DEEL.

A A N H A N G S E L.

TE GORINCHEM, BIJ
J. NOORDUYN EN ZOON.

1854.

water ontlast zich in het Bergscheveld, zoodra het boven het nulpunt of inundatiepeil (d. i. 4,119 ell. boven A. P.) geklommen is.

* BEERSE, geh., wordt reeds vermeld in 1227 en telt 20 h.

* BEERS-EN-JELLUM telt 270 zielen, onder welke 50 Ledematen. De eerste, die in deze gemeente het leeraarambt heeft waargenomen, is geweest HENRICUS BUSCHMAN, die in het jaar 1594 hier reeds was, en in het jaar 1616 overleed.

BEERSER-NIEUWLAND, een gedeelte van den polder van Beers-en-Jellum, prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Baarderadeel*, arr. *Leeuwarden*, kant. *Rauwerd*, onder *Beers*; palende N. aan het Jellumer-Nieuwland, O. aan de Sneeker-trekvaart, Z. aan het Weidumer-Nieuwland, W. aan den Slagtedijk. — Deze pold., welke in het jaar 1855 bedijkt is, beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 254 bund. 47 v. r. 50 v. ell. alles schotbaar land; telt 17 h, waaronder 4 boerderijen en wordt door eenen groote molen, staande aan de Jellumer slotvaart, van het overtollige water ontlast. Het polderbestuur bestaat uit drie Gecommitteerden uit de Ingelanden.

BEERSINGE, naam, onder welken het d. PERSINGEN, prov. *Gelderland*, weleens voorkomt. Zie PERSINGEN.

* BEERTA, gem., beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 9820 bund. 96 v. r. 24 v. ell., waaronder 9795 bund. 82 v. r. 4 v. ell. belastbaar land; telt 426 h., bewoond door 681 huisgez. uitmakende eene bevolking van ruim 5550 inw. — De 4 scholen worden gezamenlijk gemiddeld door 450 leerlingen bezocht. Men heeft er een Departement der Maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, dat den 4 October 1844 opgericht is en 25 Leden telt, alsmede eene afdeeling van het genootschap ter bevordering van Nijverheid, te Onderdendam gevestigd, dat den 18 December 1842 opgericht is en 46 Leden telt.

* BEEST, gem., beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 3225 bund. 99 v. r. 65 v. ell., alles belastbaar land; telt 581 h., bewoond door 455 huisgez., uitmakende eene bevolking van 2240 inw. — Er zijn in deze gem. 5 Herv. kerken, als ééne te Beest, een te Renoy en ééne te Acquoy. — De eerste, die in deze gem. het leeraarambt heeft waargenomen, is geweest JOHANNES GROTIUS, die in het jaar 1615 hier was, en in het jaar 1622 emeritus werd. — *Renoy* is met BEEST vereenigd geweest van 1651 tot 1642, gedurende de dienst van PETRUS CEPORINUS, daar beroepen in 1622 en overleden in 1642. — De drie scholen te Beest, Acquoy en Renoy worden gezamenlijk gemiddeld door een getal van 200 leerlingen bezocht. — Er is te BEEST een pontveer over de Linge, naar Rumpst.

BEETGUM, kadastr. gem. prov. *Friesland*, kw. *Westergoo*, griet. *Menaldumadeel*. Zij bestaat uit de dorpen: Beetgum en Menaldum, en beslaat eene oppervlakte van 2078 bund. 76 v. r. 9 v. ell., waaronder 2044 bund. 21 v. r. 57 v. ell., belastbaar land.

* BEETS, gem., prov. *Noord-Holland*, beslaat, volgens het kadaster, eene oppervlakte van 585 bund. 64 v. r. 15 v. ell., waaronder 579 bund. 25 v. r. 61 v. ell. belastbaar land. — Men heeft te BEERS eenen zaagmolen. — In 1526 verloor BEETS, nevens elf andere dorpen, een zwaar geding tegen de stad Hoorn, over het maken van de sluis, te Schardam. — In 1572 leed het dorp veel last door het volk van den Overste RUYCHAYER, dat hier ingelegerd was.

* BEETS, d., prov. *Friesland*, reg. 17, staat: *Bcemsterzwaag* lees: *Beelsterzwaag*